

Debat

Paleis der Natie

Rik
Van Cauwelaert

Een trein in de mist

Het nieuwe aangifteformulier voor de personenbelasting telt 843 rubrieken. Een rechtvaardiger fiscale hervorming is nodig. De jongste dateert van 1962 en is na jaren van politieke manipulatie uitgeleefd.

In die dagen kon een mens nog kennismaken van het jaarslag van de Nationale Bank van België zonder dat de schrik hem om het hart sloeg. De opstellers van het jaarlijkse betoog begonnen toen graag met een enthousiasmerende vaststelling. Zoals: 'In 1960 onderging de Belgische economie de weldoende invloed van de vaste vraag der industrielanden, die een verder groeiende bedrijvigheid kenden in een gunstig conjunctuureel klimaat.'

Er ontbraken alleen nog strijktrekken op de achtergrond. Nochtans had het land nog maar pas de bittere winterstaking van 1960-1961 verteerd en wistdele het nog met de naschokken van de chaotische afloop van de Congolese onafhankelijkheid. Een jaar later vernamen de regenten van de centrale bank in het verslag van 1963 dat de hoogconjunctuur in België bleef voortduren en zelfs in kracht was toegenomen. En er was goedkeurend gemompel voor de ingrijpende fiscale hervorming van de rooms-rode regering van premier Theo Lefèvre.

Wat een verschil met vandaag. De jongste jaarslagen van de Nationale Bank lijken meer op de treuzangen van een Grieks koor. Elk optreden van gouverneur Pierre Wunsch eindigt met waarschuwingen over ontsporende federale begrotingen. Ook Jean Deboutte, hoofd van het federaal Agentschap van de Schuld, neemt geen metel meer in de mond. Orlangs vestigde hij nadrukkelijk de aandacht op de stijgende Belgische schuld, terwijl die in de rest van de eurozone daalt. Bij een

ongewijzigd beleid vreest hij tegen 2028 een overheidsschuld van nagenoeg 116 procent van het bruto binnenlands product. Deboutte, die het Belgische staatspapier moet slijten, krijgt dat moeilijk uitgelegd aan buitenlandse investeerders.

Gelukkig zijn er de altijd bereidwillige Belgische spaarders om zijn obligaties te kopen. Maar de kans dat België met zijn begrotingsalto's aan een Europese sanctie ontspankt, slinkt met de dag, meent de schuldstrategie te weten. Alleen het gevolg van het tergende getalm van de federale regering tijdens de voorbije maanden.

De jongste jaarslagen van de Nationale Bank lijken op treuzangen van een Grieks koor.

De bijwijken politieke radeloosheid van premier Alexander De Croo (Open VLD) bleek eerder deze week, toen hij zijn groene en socialistische coalitiepartners liet kiezen waar ze wilden besparen: in de zorg, de pensioenen of de werkloosheid. Aan-

vankelijk kozen ze geen van de drie, maar naderhand was er toch eenzijdigheid onder meer een bescheiden afremming van de verhoging van de minimumpensioenen.

De premier probeerde zelfs onderdelen uit de fiscale hervormingsplannen van minister van Financiën Vincent Van Peteghem (CD&V) te pulken om er wat vergoeding mee in te perken. Wat een veel zegt over het budgettaire tastwerk van de regering, die nog moet beginnen aan wat haar belangrijkste programma punt hoorde te zijn: de noodzakelijke belastinghervorming die de Belgische schuldenstaat betaalbaar moet houden. Intussen telt het haast ondoelbare aangifteformulier voor de personenbelasting liefst 843 rubrieken, een record.

Complete verbouwing

De jongste grondige fiscale hervorming dateert al van 1962. De toenmalige minister van Financiën in de regering van premier Lefèvre was de kortrijkse CVP'er Dries Dequae. Over hem en zijn hervorming schreef Aloïs van de Voorde, gewezen secretaris-generaal van Financiën en de Xenofon van het departement, een leerrijke bijdrage in het Nationaal Biografisch Woordenboek. Dequae werd in zijn opdracht bijgestaan door een heuse 'commis d'état': zijn kabinetschef Marcel D'Haese, de latere directeur-generaal van de Schatkist en van de Staatsschuld en

vicegouverneur van de Nationale Bank. De hervormingswet van 20 november 1962 besloeg veertig bladzijden in het

Staatsblad en was een rechtstreekse uitloper van de Eenheidswet. Met die saneringsoperatie had de vorige, christendemocratische premier Gaston Eyskens de furie van vooral de Waalse vakbonden opgewekt. Drijvend op een verbetering van de overheidsfinanciën als gevolg van de toepassing van de Eenheidswet ging Lefèvre door op de Eyskens-lijn.

Het was in die sfeer van heropleving dat Dequae, een oud-student van Eyskens, zijn doortastende fiscale hervorming doordekte, tot groot ongenoegen van de liberale oppositie. Het ging om een complete verbouwing van de eerste inkomstenbelasting, die meten na de Eerste Wereldoorlog was ingevoerd. Dat gebeurde na voorbereidend werk van Jules Ingebleek, de liberaal gestemde secretaris en vertrouwensman van koning Albert I en latere vicegouverneur van de Nationale Bank. De hervorming van 1962 maakte een einde aan dat oude systeem waarbij verschillende inkomstenbronnen afzonderlijk werden belast.

Met de hervorming van Dequae werden alle inkomsten uit roerende en onroerende goederen en het bedrijfsinkomen van dezelfde belastingbetaler samengevoegd. In de personenbelasting werd een schijvenafdeling ingevoerd. De totale belasting mocht nooit meer dan 50 procent van het inkomen bedragen. Tijdens de crisis van de jaren zeventig werd dat plafond opgetrokken tot 67,5 procent, waarna het opmerkelijk druk werd op de couponnetjes-treinen naar Luxemburg.

Sluipende vervreemding

Het resultaat van de hervorming van Dequae was indrukwekkend. De fiscale ontvangsten overtroffen alle verwachtingen. Helaas lieten de gevolgen niet op zich wachten. Prompt begon de regering van Lefèvre subsidies uit te delen aan de steenkoolmijnen en andere noodlijdende sectoren.

Tot ongenoegen van Dequae zetten zijn collega's de voorgenomen sanering op een laag pitje. Met als gevolg dat de regering berooider eindigde dan toen ze begon. Gaston Eyskens, die Financiën overnam in de daaropvolgende regering van de christendemocraat Pierre Hamel, vergeleek Dequae met 'een man die bij plots

opkomende mist een snel rijdende trein moet stoppen en dan vaststelt dat de remmen slecht werken.'

Tussen 1962 en 1988 werd de wet van Dequae met liefst tachtig nieuwe wetten en besluiten scheefgetrokken, tot ze op de duur elke samenhang miste. De Antwerpse hoogleraar Bruno Peeters, voorzitter van de Antwerp Tax Academy, schreef ooit in het Algemeen Fiscaal Tijdschrift over het verlies aan legitimiteit door de loskoppeling van het stelsel van inkomstenbelasting van de oorspronkelijke principes. Hij sprak van het sluipende proces van vervreemding tussen de fiscale overheid en de belastingplichtige door een toenemend gevoel van wantrouwen.

'Zo heeft de fiscale wetgever in belangrijke mate zelf bijgedragen tot een toegenomen, louter op eigenbelang gericht calculerend gedrag van de belastingplichtigen', schreef Peeters. Wat telkens opnieuw leidde tot een onigerend optreden van de fiscale wetgever. 'Het resultaat is de huidige complexiteit van het belastingstelsel waarvan de negatieve spiraal alleen door een fundamentele hervorming kan worden doorbroken', was de conclusie van Peeters.

De motivatie voor zijn hervorming had Dequae vandaag kunnen uitspreken: 'Door de vereenvoudiging moet de fiscaliteit in België, zoals in alle moderne landen, een instrument worden voor een doelmattig financieel beleid dat ten dienste staat van een conjunctuureel en structureel economisch ontwikkelingsbeleid.'

Professor fiscaal recht Mark Delanote (UGent), die met zijn werkgroep de blauwdruk leverde voor de fiscale hervorming die minister Van Peteghem wil ondernemen, voegt daar de vier pijlers aan toe waar de volgende verbouwing op zal rusten: efficiëntie, herverdeling, rechtszekerheid en eenvoud. De minister van Financiën en zijn opvolgers moeten er dan alleen op toezien dat bij dichte mist de remmen van de trein werken. Met die oefening had deze federale regering moeten beginnen.

Paleis der Natie
is de wekelijkse opiniebijdrage
van Rik Van Cauwelaert voor De Tijd.

Faudt Nieuws

Jan
Nelis

1 april

Colofon

Adres

Havenlaan 86c, bus 309
1000 Brussel t 3 16 11
Tel. +32 (0)2 422 11 11
op werkdagen van 8u30 tot 18u

Abonnementen & distributie

Tel. 020355.193
Fax +32 (0)2 454.28.32
abon@tijd.be

Redactie

Tel. +32 (0)2 422.38.40
Lokaal: redactie@tijd.be
Opinie: opinie@tijd.be

Rekening

Meesoft: BE17412705805121

Btw-nummer

BE 040.800.301

Advertenties

Tel. +32 (0)2 422.05.11
info@advertising.tijd.be

Voorzitter

Dirk Weyhe

Directie

Peter Quaghebeur, Afg. directeur
Directie Nieuws, Manager Business
Development & Partnerships
Hans De Rudder, Commercieel directeur
Hans Vandenberghe, Fin. Directeur
Isabel Alberts, Afg. Hoofdredacteur

Algemeen Hoofdredacteur

Isabel Alberts

Hoofdredacteur

Peter De Groot
(hoofdredactie@tijd.be)

Adjunct-hoofdredacteur

Pascal Storme

Redactiemanager

Oliver Dittola

Nieuwsmanagement

Peter Storme, Seppe Knippen,
Katrien Verstraete

Senior writers

Stefaan Michielens, Jean Vanempen

Centrale nieuwstafel & digitale distributie

Seppe Knippen (chef),
Boris De Groot, Zjov Enkelde,
Davy Geens, Laura Koenmakers,
Rafiel Lambrecht, Pietergen Neerjckx

Politiek & Economie

Jasper Dhoox (chef),
Davy Geens, Lars Beke, Lieve Dierckx,
Dieter Dujardin, Bert Haese,
Sarah Lefebvre, Stobbare Romans,
Wim Van de Velde, Kris Van Herze,
Jan Van Hecke, Eric Zanghe

Ondernemen

Frank Derynmaeker (chef),
David Audaan, Dries Bervoet,
Bert Broens, Jens Cardinaels,
Wim De Preter, Marc De Roo,
Jan De Schampheleire, Frank Everts,
Bart Fustiers, Roland Legendre,
Tom Michielens, Nico Schoofs,
Michael Seppe, Ben Smeets,
Sara Smeets, Pieter Sij, Lukas Vanacker,
Marie Van Oort

Weekend & reportage

Sofie Caluwaerts (chef),
Henk Oudevriel, Piet Depuydt,
Stéphane De Smet,
Femke Van Garderen,
Rik Van Rymberck, Roel Verlycken

Belangen

Christophe De Rijck (chef),
Evert Nierckx, Bas van der Houk,
Kris Van Hemme, Kurt Verbekeert,
Elien Vermorgen, Wouter Vermeiren

Opinie

Fredrik Van Hemme

Cultuur

Koen Van Boeren (chef)

Eindredactie

Angé Otlet (chef),
Hannes Cool, Filip Galleux,
Tim Gullies, Wouter Knops,
Niels Usson, Carl Pansseers

Kant Van Overvalde, Ann Welter

Sabot
Sacha Audaert (chef),
Dries Cougans (chef Sabot),
Jan Louwyckx, Els Maes, Emile Moors,
Philip Van Bastelaere, Nathalie Wary

Netto

Sara Verschuuren (chef),
Petra De Rauc, Jasmijn Heyvaert,
Sara Janssens, Dirk Zeebreght,
Pieter Van Maikelen

Lay-out

Jan Helle (Art director),
Arnaut Camerlinck,
Stefan De Opperbeek, Jo Van La,
Sue Yuen

Infografie

Filip Verbaart (chef),
Fabiano Orlandi, Marjé De Reuse,
Franc Schepae

Foto

Sebe Stevens (chef),
Tim Broux, Kristof Van Accorn,
Walt Van Beek

Datajournalistiek & Digital Storytelling

Thomas Robles (chef),
Rafael Cook, Thomas Segers,
Olivier Verhaeghe

Podcast

Lara Broesevan, Bert Rymen,
Roan Van Eyck

Redactiesecretariaat

Ann Leemans

Kennisinformatie

Wout Groep

Kant Van Overvalde, Ann Welter

Sabot
Sacha Audaert (chef),
Dries Cougans (chef Sabot),
Jan Louwyckx, Els Maes, Emile Moors,
Philip Van Bastelaere, Nathalie Wary

Netto

Sara Verschuuren (chef),
Petra De Rauc, Jasmijn Heyvaert,
Sara Janssens, Dirk Zeebreght,
Pieter Van Maikelen

Lay-out

Jan Helle (Art director),
Arnaut Camerlinck,
Stefan De Opperbeek, Jo Van La,
Sue Yuen

Infografie

Filip Verbaart (chef),
Fabiano Orlandi, Marjé De Reuse,
Franc Schepae

Foto

Sebe Stevens (chef),
Tim Broux, Kristof Van Accorn,
Walt Van Beek

Datajournalistiek & Digital Storytelling

Thomas Robles (chef),
Rafael Cook, Thomas Segers,
Olivier Verhaeghe

Podcast

Lara Broesevan, Bert Rymen,
Roan Van Eyck

Redactiesecretariaat

Ann Leemans

Kennisinformatie

Wout Groep

De Tijd is een uitgave van Mediahuis

Verantwoordelijke uitgever:
Peter Quaghebeur,
Havenlaan 86c, bus 309, 1000 Brussel



De Nederlander Erik Roddenhof volgde Christian Van Thillo drie jaar geleden op als CEO van DPG Media. © DIEGO FRANSENS

‘We moeten erover waken dat we niet té Nederlands worden’

Het economisch klimaat van stijgende kosten heeft vorig jaar een hap uit de winst van **DPG Media** genomen, en ook dit jaar belooft uitdagend te worden. Maar **topman Erik Roddenhof** predikt kalmte op alle fronten. ‘Laat ons maar gewoon voortdoen met wat we bezig zijn.’

INTERVIEW BEN SERRURE

‘Laten we maar vooral rustig blijven.’ Erik Roddenhof herhaalt het tijdens ons gesprek verschillende keren, als een mantra. De CEO van DPG Media, de mediagroep boven onder andere Het Laatste Nieuws en VTM in België en de Volkskrant, Het Parool en AD in Nederland, mag dan een pittige cocktail van uitdagingen op zijn bord hebben gekregen in 2022, de minzame Nederlander laat er zich niet door uit het lood slaan.

De resultaten van de mediagroep maken ook duidelijk dat het bedrijf niet met-

een voor zijn overleven hoeft te vechten. Met een brutobedrijfswinst van 365 miljoen en een nettowinst van 200 miljoen op een omzet van 1,8 miljard euro is de groep van de familie Van Thillo nog altijd een cashmachine. Maar vooral boven de uitgeefactiviteiten pakten zich het voorbije jaar enkele donkere wolken samen.

Er was niet alleen de recordstijging van de papierenprijs. In Nederland worstelden de uitgevers ook met het op de deurmat krijgen van hun papieren product, wat de kosten ook weer opdreef. Hoofdpijndossiers die concurrent Mediahuis eerder al voorzichtige vraagtekens deed plaatsen bij het economische model van de papieren krant.

Maar het is een denkpiste die Roddenhof - die drie jaar geleden DPG-architect

As je aan Netflix vraagt of het vindt dat zijn prijs klopt, zal het zeggen dat er gerust wat bij mag. Voor ons is dat niet anders.

Christian Van Thillo verving als CEO - nog voor we de vraag kunnen stellen van de hand wijst. ‘Hoe vaak is de papieren krant al doodverklaard? En hoe vaak is die voorspelling fout geweest? Precies. Wij bezorgen elke dag 17 miljoen kranten in Nederland alleen. Het zou niet slim zijn die mensen de boodschap te geven dat hun favoriete product straks dood is. Veel bedrijven zouden een moord begaan om te mogen doen wat wij doen.’

Zijn de problemen van de papieren krant dan niet structureel?
Erik Roddenhof: ‘Een deel van dat gestegen kostenplaatje is dat wel, en een deel ook niet. Wat volgens mij niet structureel is, is die enorme stijging van de papierenprijs. Die ging in een jaar van een recordlaagte naar een recordhoogte. Dat komt hard aan, maar het geeft meteen wel aan dat het een conjunctureel gegeven is. De papierenprijs had last van de hoge energiekosten bij de productie en vervoer, en van een dalend aanbod op de markt. Dat is natuurlijk vervelend, maar de situatie zal normaal wel weer normaliseren.’

Wat is er wel structureel?
Roddenhof: ‘Het maken van nieuwsmateriaal is arbeidsintensief. De loonindexeringen die we nu zien, gaan niet meer weg. Dat krijg je niet in één klap terugverdiend met een prijsverhoging. Daar moet wat tijd over. Wat ook structureel is, is de gestage daling van de papieren verkoop. Dat maakt je kost per krant stelselmatig hoger. Maar dat is al lang aan de gang.’

‘Is dat iets waar we angstig van moeten worden? Helemaal niet. We moeten gewoon op onze koers blijven. En die is: digitaal versnellen en op onze uitgaven letten, zonder daarbij te stoppen met investeren in de toekomst.’

Wat met de problemen met de bezorging in Nederland?
Roddenhof: ‘Die was vorig jaar inderdaad

Lees verder op pagina 26

Profiel DPG Media

- › Omzet (2022): 1,8 miljard euro.
- › Bruto-bedrijfswinst: 365 miljoen euro.
- › Nettowinst: 200 miljoen euro.
- › Actief in: België (Het Laatste Nieuws, De Morgen, VTM, Qmusic, Dag Allemaal...), Nederland (de Volkskrant, AD, Trouw, Parool, Libelle, Donald Duck, Margriet) en Denemarken (Berlingske).
- › Aantal werknemers 2022: 5.867.

Bio Erik Roddenhof

- › Erik Roddenhof (51) heeft een diploma bedrijfsconomie en begon zijn carrière bij ARN AMRO en het telecombedrijf KPN. Tussen 2001 en 2012 had hij verschillende kaderfuncties bij het energiebedrijf Nuon.
- › Daar werd hij door huidige DPG Media-voorzitter Christian Van Thillo weggeplukt om marketingdirecteur te worden bij De Persgroep Nederland. Roddenhof kwam er snel op in de pikorde, om het uiteindelijk in 2020 tot CEO van de hele groep te schoppen.
- › Roddenhof woont in Arnhem met zijn echtgenote en vier kinderen. Zijn echtgenote baat er een kinderboekenwinkel uit, waar Roddenhof jarenlang op vrije dagen bijspong.